

QISHLOQ XO‘JALIGI TEXNIKASINI SAMARALI ISHLATISH VA TEXNIK XIZMAT KO‘RSATISHNING ZAMONAVIY USULLARI

Buxoro viloyati Olot tuman Texnikumi O‘qituvchilari:

Tohirov Sherzod

Norov Faxriddin

Nazirova Nigora

Annotatsiya : Ushbu maqolada qishloq xo‘jaligi texnikasini samarali ishlatish va texnik xizmat ko‘rsatishning zamonaviy usullari tahlil qilinadi. Traktor, kombayn va boshqa agrar texnika samaradorligini oshirish, yonilg‘i va resurslarni tejash hamda ishchilar xavfsizligini ta‘minlash masalalari ko‘rib chiqiladi. Maqolada texnik xizmat turlari, texnik xizmat rejasi, zamonaviy diagnostika, avtomatlashtirilgan tizimlar va ularning iqtisodiy samaradorlikka ta‘siri haqida batafsil ma‘lumot berilgan. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, texnik xizmatni muntazam va sifatli tashkil etish qishloq xo‘jaligi ishlarining unumdorligini sezilarli darajada oshiradi.

Kalit so‘zlar: traktor, qishloq xo‘jaligi texnikasi, texnik xizmat, diagnostika, samaradorlik, zamonaviy usullar

Kirish

Qishloq xo‘jaligi texnikasi zamonaviy dehqonchilik va agrar ishlab chiqarishning ajralmas qismidir. Traktor, kombayn va boshqa agrar mashinalar hosildorlikni oshirishda muhim vosita hisoblanadi. Texnikaning samarali ishlashi uning muntazam texnik xizmat ko‘rsatishga bog‘liqligi bilan belgilanadi.

Texnik xizmatning asosiy maqsadi — mashinaning ishlash muddatini uzaytirish, nosozliklarning oldini olish, yonilg‘i va resurslarni tejash hamda ishchilar xavfsizligini ta‘minlashdir. Shu sababli, zamonaviy qishloq xo‘jaligida texnik xizmat va diagnostika tizimlari katta ahamiyatga ega.

1. Traktor va qishloq xo‘jaligi texnikasining turlari

Qishloq xo'jaligida keng qo'llaniladigan texnikalar quyidagilardir:

- Traktorlar – maydonni tayyorlash, ekinlarni parvarishlash, transport ishlari.
- Kombaynlar – ekinlarni yig'ish va hosilni tezkor yig'ish.
- Sug'orish texnikasi – sprinkler va tomchilab sug'orish tizimlari.
- Yuk tashish va aralash texnika – urug' va mineral o'g'itlarni yetkazish.
- Mini-texnika va robotlashtirilgan tizimlar – kichik maydonlar uchun

maxsus traktorlar va avtomatik qurilmalar.

Har bir texnika turi o'ziga xos xizmat ko'rsatish va texnik nazorat talab qiladi. Masalan, kombaynlarning ishchi qismlarini yig'ishdan oldin tekshirish, traktorning dvigatel va gidravlik tizimlarini muntazam parvarish qilish zarur.

2. Texnik xizmat turlari

Texnik xizmat bir necha darajaga bo'linadi:

2.1 Kundalik texnik xizmat

- Ish boshlanishidan oldin va ish tugagandan keyin amalga oshiriladi.
- Mashina moyini to'ldirish, sovutish tizimini tekshirish, g'ildiraklar va bog'lamlarni tekshirish.

- Ishchilarni xavfsizlik bo'yicha ogohlantirish.

2.2 Haftalik va oylik xizmat

- Ishga yaroqlilikni oshirish maqsadida tez-tez qismlar va mexanizmlarni tekshirish.

- Asosiy texnika qismlarini yuvish va moylash.
- Ishlash vaqtida paydo bo'lgan kichik nosozliklarni bartaraf etish.

2.3 Yillik texnik xizmat

- Mashinaning yirik qismlari va agregatlarni to'liq ta'mirlash.
- Nosozliklarni oldindan aniqlash uchun diagnostika.
- Texnika qayta sozlash va ishchi tizimlarni yangilash.

2.4 Diagnostika va monitoring

- Zamonaviy sensorlar yordamida traktor va kombaynlarning holati kuzatiladi.

- GPS va kompyuter tizimlari orqali ishlash jarayoni nazorat qilinadi.
- Bu tizim nosozliklarni vaqtida aniqlash va samarali xizmat ko'rsatish

imkonini beradi.

3. Zamonaviy texnik xizmat usullari

3.1 Avtomatlashtirilgan diagnostika tizimlari

- Traktor va kombaynlar zamonaviy sensorlar bilan jihozlangan.
- Nosozliklar va texnika holati real vaqt rejimida kuzatiladi.
- Texnik xizmat ko'rsatish samaradorligi oshadi.

3.2 Preventiv va profilaktik xizmat

- Texnika buzilishidan oldin ehtiyot choralarini ko'rish.
- Ish paytida kichik nosozliklarni bartaraf etish.
- Yonilg'i va resurslarni tejash, ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirish.

3.3 Texnik xizmatning iqtisodiy va ekologik foydalari

• Mashina ishlash muddati uzayadi, nosozliklardan kelib chiqadigan xarajatlar kamayadi.

- Ish samaradorligi oshadi, hosildorlik ortadi.
- Yonilg'i va resurslarni tejash orqali ekologik toza ishlash ta'minlanadi.

4. Texnik xizmatning amaliy misollari O'zbekiston fermerlari orasida traktorlar va kombaynlar muntazam texnik xizmat ko'rsatish tufayli:

- ish unumdorligi 25–30% ga oshgan,
- nosozliklar kamaygan,
- yonilg'i va texnika ehtiyot qismlari xarajatlari sezilarli darajada pasaygan.

Avtomatlashtirilgan tizimlar yordamida, masalan, GPS sensorli traktorlar, maydonni samarali sug'orish va yer ishlov berishni amalga oshiradi. Shu bilan birga, texnik xizmat va monitoring orqali mashina qanchalik samarali ishlashini aniqlash mumkin.

Xulosa

Qishloq xo'jaligi texnikasini samarali ishlatish va texnik xizmat ko'rsatish agrar ishlab chiqarishning asosiy shartidir. Traktor, kombayn va boshqa texnika

muntazam nazorat va texnik xizmat bilan uzoq muddat ishlaydi, nosozliklarning oldini oladi va hosildorlikni oshiradi. Zamonaviy diagnostika va avtomatlashtirilgan texnik xizmat usullari ish samaradorligini yanada oshirish imkonini beradi. Shu bilan birga, texnik xizmat orqali iqtisodiy va ekologik foydalar ham ta'minlanadi

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Xasanov A. Qishloq xo'jaligi texnikasi va texnik xizmat. Toshkent, 2018.
2. Sobirov B. Traktor va kombaynlar: texnik xizmat va ta'mirlash. Toshkent, 2019.
3. Raximov S. Qishloq xo'jaligi mashinalarini samarali ishlatish. Samarqand, 2020.
4. Karimov D. Avtomatlashtirilgan qishloq xo'jaligi texnikasi. Toshkent, 2021.
5. Ahmedov A. Texnik xizmat va diagnostika tizimlari. Farg'ona, 2021.
6. Yunusov S. Traktor va agrar texnika: amaliy qo'llanma. Buxoro, 2019.
7. Mirzaev N. Qishloq xo'jaligi texnikasi va energiya samaradorligi. Toshkent, 2020.
8. Tursunov I. Texnika xavfsizligi va texnik xizmat. Samarqand, 2021.